

FILOLOOGID RAAMATUKOGU KASUTAJAINA

Vilve Seiler

TÜ Raamatukogu lugejakäsitluse kolmandas etapis osales 65 filoloogიაüliõpilast ning 11 õppejõudu/teadurit.

Arvestades respondentide hulka erialati, oli võimalik eraldi analüüsida kolme üliõpilaste gruppi: eesti filoloogid koos žurnalistidega (21), vene filoloogid (23), inglise ja saksa filoloogid (14). Kuus üliõpilast olid jättnud täpsema eriala märkimata. Kuna mittestatsionaarseid filoloogიაüliõpilasi oli vastanute hulgas vaid viis ning nende hinnangud raamatukogule ei erine oluliselt statsionaarsete üliõpilaste hinnangutest, on nende ankeedid liidetud vastavate erialagruppidega.

Ankeete täitnud filoloogიაüliõpilaste keskmine vanus on 21,4 aastat ning lugejastaaž 3,8 aastat. Nad viibisid ankeeterimisele eelnenuđ nädalal raamatukogus keskmiselt 13,6 tundi (vene filoloogid 20,4, eesti filoloogid 11,5 ning võõrfiloloogid 5,5 tundi).

Filoloogid kasutavad keskmisest sagedamini erialast teadus- ja õppekirjandust (sageli 63%), ajakirju ja teatmekirjandust (sageli 30-31%) ning uudis- ja ilukirjandust (sageli 30-31%) (vt. tabel 1). Muid kirjanduslikke kasutatakse keskmisest veidi vähem. Erialade kaupa vaatlemisel torkab silma vene filoloogide aktiivsus raamatukogu kasutamisel. Nemad viibivad raamatukogus keskmisest rohkem. Sageli kasutab erialast teaduskirjandust 91%, erialast õppekirjandust 74%, ilukirjandust 67% ning ajakirju 52% vene filoloogidest. Võõrfiloloogid paistavad silma erialase õppekirjanduse sagedase kasutamisega (86%), ka loevad nad palju ilukirjandust (sageli 57%). Kogu kontingendi keskmine on siin vaid 16%.

Vaatame nüüd, kuidas on filoloogid rahul kirjanduse valikuga raamatukogus. Vajaliku kirjanduse esindatus TÜ Raamatukogus on 7% filoloogide arvates rikkalik, 32% arvates hea, 43% peab seda rahuldavaks ja 18% puudulikuks. Need hinnangud ei erine oluliselt kõigi humanitaaride ja kogu kontingendi

Tabel 1

Kirjanduse kasutamine (%)

	Eesti filoloogid				Vene filoloogid				Inglise ja saksa filoloogid				Kõik filoloogid				Kõik lugejad			
	sageli	aeg-ajalt	harva	ei kasuta	sageli	aeg-ajalt	harva	ei kasuta	sageli	aeg-ajalt	harva	ei kasuta	sageli	aeg-ajalt	harva	ei kasuta	sageli	aeg-ajalt	harva	ei kasuta
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Erialane teaduskirjandus	48	33	9,5	9,5	91	3	3	-	50	36	14	-	63	25	9	3	49	36	10	5
Teaduskirjandus piirnevate aladelt	15	20	45	20	9	57	30	4	7	29	50	14	14	38	34	11	14	43	30	13
Erialane õppekirjandus	52	38	10	-	74	17	4	4	86	14	-	-	63	27	8	1	59	26	10	6
Ühiskondlik-politiline kirjandus	10	37	32	21	9	32	36	23	-	29	50	21	9	34	37	35	10	28	39	24
Populaarteaduslik kirjandus	5	21	32	42	9	30	39	22	7	43	43	7	8	30	37	25	10	28	39	23
Teatmekirjandus	24	48	19	10	38	43	19	-	43	43	14	-	39	44	14	3	33	40	22	5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Ilukirjandus	29	33	14	24	67	24	-	10	57	21	21	-	31	24	41	18	16	22	31	31
Uudiskirjandus	26	11	26	37	27	32	23	18	14	50	29	7	30	29	21	20	27	30	25	18
Ajakirjad	24	24	38	14	52	30	17	-	36	21	36	7	38	30	26	6	32	40	20	9
Ajalehed	24	19	48	10	-	-	-	-	21	21	43	14	26	24	4	10	27	30	27	17

keskmistest. Erialati on filoloogide hinnangud siiski erinevad. Kõige kriitilisemad on võõrfiloloogid, kellest 43% pidas neile vajaliku kirjanduse esindatust raamatukogus puudulikuks. Üheksast inglise filoloogia üliõpilasest kuus märkisid, et nad on saanud korduvalt äraütlusi ingliskeelsele ilukirjandusele. Konkreetseid autoreid (Huxley, Murdoch, Remarque) on siiski nimetanud vaid kolm üliõpilast. Ka varasemate TÜ Raamatukogus tehtud uurimuste tulemused näitavad, et üliõpilaste soove võõrkeelsetele keele- ja kirjandusteaduslikele ning ilukirjanduslikele teostele on suudetud suhteliselt vähem rahuldada 1/1, 2/. Kõige rohkem on kirjanduse valikuga rahul vene filoloogid, vaid 9% peab seda puudulikuks, ülejäänud valdavalt heaks (48%) või rahuldavaks (39%). Vene filoloogidele ei ole siiski jätkunud Ahmatova, Bahtini, Pasternaki, Eichenbaumi, Kaledini, Bulgakovi, Tsvetajeva, Tšukovski, Vinogradovi jt. teoseid. Eesti filoloogide hinnangud on kõige lähemal filoloogide keskmisele. Ankeetide vabade vastustest võib lugeda, et rahul ei olda venekeelse ilukirjanduse, vene kirjanike eestikeelsete teoste ja soome kirjanduse valikuga. Korduvalt on saanud äraütlusi Ahmatova, Dostojevski, Saarikoski ja Waltari teostele. Ka ei jätku keeleteaduse ("Keeleteaduse põhisuunad", "Maailma keeled") ja võõrkeelte (soome, rootsi) õpikuid. Õppejõudude kohta on raske teha üldistavaid järeldusi, kuna ankeete on vähe. Üheteistkümnest õppejõust/teadurist neli peab valikut heaks, kuus rahuldavaks ja üks puudulikuks.

Ka avafondi raamatuvalikule anti valdavalt positiivseid hinnanguid (vt. tabel 2). Puudulikuks pidas seda 6-15% vastajatest. Filolooge rahuldab kõige rohkem kirjanduse valik teatmikirjanduse lugemissaalis, mis sai, võrreldes teiste avakogudega, kõige rohkem väga häid (28%) ja kõige vähem puudulikke hindedeid. Ka erialati ei olnud hinnangutes suuri erinevusi. Ülejäänud lugejad on kirjanduse valikuga teatmikirjanduse saalis vähem rahul. Väga heaks peab seda 20% humanitaaridest ja 19% kogu kontingendist. Filoloogid on enamasti rahul ka avariikulitel paikneva kirjanduse valikuga oma eriala lugemissaalis. Väga heaks pidas seda 3%, heaks 37%, rahuldavaks 51% ning halvaks 9%. Enam-vähem sarnased hinnangud said osaks ajakirjade saali valikule (väga hea - 13%, hea - 41%, rahuldav - 38%, halb - 9%). Ka siin on võõrfiloloogid oma hinnangutes kõige kriitilisemad. Väga heaks ei hinda nad kirjanduse valikut kummaski saalis ning halvaks

Tabel 2

Hinnangud kirjanduse valikule (% teeninduspunkti kasutajatest)

	Eesti filoloogid				Vene filoloogid				Inglise ja saksa filoloogid				Kõik filoloogid				Kõik lugejad			
	väga hea	hea	rahuldav	halb	väga hea	hea	rahuldav	halb	väga hea	hea	rahuldav	halb	väga hea	hea	rahuldav	halb	väga hea	hea	rahuldav	halb
Filoloogia- ja ühis- konnateaduste luge- missaalis	5	43	43	9	4	39	52	4	-	29	57	14	3	37	51	9	4	41	46	9
Õppekirjanduse luge- missaalis	16	42	21	21	10	43	33	14	-	50	50	-	8	44	34	15	5	40	43	12
Ajakirjade luge- missaalis	12	47	35	6	15	35	45	5	-	33	50	17	13	41	38	9	11	43	37	10
Teatmekirjanduse lugemissaalis	31	42	16	11	29	48	14	9	25	67	8	-	28	45	21	6	19	48	28	5
Raamatukogus tervikuna	10	25	50	15	4	48	39	9	14	14	29	43	7	32	43	18	5	38	42	13

peab seda filoloogia lugemissaalis 14% ja ajakirjade saalis 17% vastanutest. Kõige rohkem rahuldab ajakirjade valik vene filolooge.

Suhteliselt kõige rohkem anti negatiivseid hinnanguid kirjanduse valikule õpekirjanduse lugemissaalis, eesti filoloogidest pidas seda halvaks koguni 21%. Filoloogide keskmised hinnangud ülalnimetatud avakogude valikule ei erine kardinaalselt kõigi humanitaaride ja kogu kontingendi hinnangutest.

Kuidas hindavad filoloogid suhtlemist raamatukoguga? Enamasti peetakse seda meeldivaks - 64%, 32% vastajatest peab suhtlemist raamatukoguga neutraalseks ning 4% raskendatuks. Lausa ebameeldivaks ei pea seda keegi. Kõige rohkem probleeme suhtlemisel raamatukoguga tekib võõrfiloloogidel (7%). Kõige rohkem rahul tunduvad olevat õppejõud, üheteistkümnest kümme nimetas suhtlemist raamatukoguga meeldivaks. Võrreldes kõigi humanitaaridega (77%) ning kogu vastajate hulgaga (74%), hindavad seega filoloogid oma suhteid raamatukoguga suhteliselt vähem meeldivaks.

Filoloogist lugejat hõirib raamatukogus eelkõige uema välismaise ilu- ja teaduskirjanduse vähesus ja raske kättesaadavus, pikad ooteajad ja vaba paljundusvõimaluse puudumine. Rahulolematust põhjustavad ka kataloogid, eriti süstemaatiline kataloog. Arvatigi, et raamatukogus on vaja eelkõige täiustada kataloogide süsteemi, mitu vastajat soovis arvutikatalooge. Komplekteerimise osas soovivad filoloogid rohkem välisperioodikat, välismaist teaduskirjandust ja muudugi ilukirjandust. Väga soovitakse ka paremaid paljundusvõimalusi ning seda, et raamatukogus nõutaks rangelt laenu- tustähtaegadest kinnipidamist. Rohkem kui pooled etteheidetest puudutasid raamatukogu olmet. Hõirib ventilatsioonimüra, sumin, puudulik valgustus lugemissaalides, järjekorrad kohvikus ja garderoobis, suitsetamisruumi puudumine.

Vaatamata sellele, et võrreldes mõne teise lugejagrupiga ei ole filoloogide hinnangud teenindus- ja suhtluskultuurile eriti kõrged, märgivad nad vabades vastustes, et kõige rõõmustavam raamatukogus on hea teenindamine ning raamatukogutöötajate vastutulelikkus (vt. tabel 3). Teenindus- ja suhtluskultuuri peetakse kõrgeimaks teatmikirjanduse, filoloogia- ja ühiskonnateaduste ning ajakirjade lugemissaalis. Väga heaks pidas teeninduskultuuri nimetatud teeninauspunkti- des 35-40%, heaks 53-58% ning rahuldavaks 5-9% filoloogi-

Tabel 3

Hinnangud teenindus- ja suhtluskultuurile (% antud teeninduspunkti kasutajatest)

	Eesti filoloogid			Vene filoloogid			Inglise ja saksa filoloogid			Kõik filoloogid			Kõik lugejad		
	v.hea	hea	rah.	v.hea	hea	rah.	v.hea	hea	rah.	v.hea	hea	rah.	v.hea	hea	rah.
Teaduskirjanduse kojulaenus	19	57	24	23	50	27	15	77	8	24	57	19	40	48	11
Õppekirjanduse kojulaenus	20	50	30	18	50	27	15	69	15	18	52	28	28	53	16
Fileloogia ja ühiskonnateaduste lugemissaal	32	63	5	55	41	4	38	54	8	39	44	6	42	49	8
Ajakirjade lugemissaal	19	75	5	45	50	-	40	60	-	35	58	5	40	50	10
Õppekirjanduse lugemissaal	-	56	38	25	31	44	9	64	18	19	34	15	30	50	18
Teatmekirjanduse lugemissaal	45	53	-	17	67	6	45,5	55,5	-	40	53	5	43	50	7
Uudiskirjanduse näitus	12	73	13	32	47	21	20	50	30	27	42	12	33	52	43
Kataloogide saal	27	60	13	50	28	22	22	67	11	34	52	14	40	50	9

dest. Veidi rohkem said rahuldavaid hindeid kataloogide saal, teaduskirjanduse kojulaenusus ning uudiskirjanduse näitus (14-22%). Veel madalamad on hinnangud teenindus- ja suhtlemiskultuurile õppekirjanduse kojulaenususes (väga hea - 18%, hea - 52%, rahuldav - 28%) ning õppekirjanduse lugemissaalis (väga hea - 12%, hea - 55%, rahuldav - 29%).

Vaatleme ka teabeallikate kasutamist. Kõige rohkem kasutatakse muidugi katalooge (vt. tabel 4). Katalooge ei ole kunagi kasutanud vaid kaks filoloogiaüliõpilast. Pingereas järgneksid süstemaatilise kataloogi aineluend (68%), uudiskirjanduse kartoteek (41%), üldised bibliograafiad (40%), erialased bibliograafiad (32%), teemanimestikud (21%), erialased infokartoteegid (20%), teatmearhiiv (17%), bülletäänid saabunud välisperioodika kohta (16%), personaalnimestikud (15%), TÜ bibliograafia aastaraamatud (9%), bülletäänid autoreferaatide kohta (5%), erialased infolehed (1%). Filoloogid kasutavad keskmisest rohkem üld- ja erialabibliograafiaid ning teatmearhiivi. Enam-vähem võrdselt kogu lugejaskonnaga kasutatakse bülletääne saabunud välisperioodika kohta ning TÜ bibliograafia aastaraamatuid. Muid teabeallikaid kasutavad filoloogid keskmisest vähem.

Filoloogid on aktiivsed kataloogide kasutajad. Raamatute tähestikkataloogi kasutab sageli 91% (võõrfiloloogidest 93%). Humanitaaridest kasutab seda sageli 69% ning kogu kontingendist 63%. Õppekirjanduse tähestikkataloogi ja raamatute süstemaatilist kataloogi kasutab sageli 54-56% filoloogidest, mis on jällegi rohkem kui teiste erialade esindajad. Ka siin paistavad võõrfiloloogid silma sagedasema kasutamisega (79%). Perioodika tähestikkataloogi ning õppekirjanduse süstemaatilise kataloogi sagedasi ning aeg-ajalt kasutajaid on kumbagi 35-36%. Võõrfiloloogid kasutavad keskmisest rohkem õppekirjanduse süstemaatilist kataloogi (57% sageli), vene filoloogid perioodika tähestikkataloogi (sageli 48%). Ka perioodika tähestikkataloogi kasutavad filoloogid keskmisest sagedamini. Perioodika süstemaatilist kataloogi kasutab sageli vaid 13%, aeg-ajalt 32% (vene filoloogidest 48%). Veel vähem kasutatakse märksõnakatalooge (sageli 5%, aeg-ajalt 25%, harva 42% ja ei kasuta 28%). Kõige harvemini kasutavad neid võõrfiloloogid (harva 45,5%).

Kataloogide kasutamisel ei vaja konsultandi abi 19%, harva vajab seda 47% ning mõnikord 30% filoloogidest. 41% väidab, et vajab seda sageli. Siin ei ole erilisi erinevusi, võrreldes kogu kontingendiga.

Tabel 4

Teabeallikate kasutamine (%)

	Eesti filo- loogid	Vene filo- loogid	Inglise ja sak- sa filoloogid	Kõik filo- loogid	Humanitaarid	Kõik lugejad
Kataloogid	95	96	100	97	98	96
Teatmearhiiv	10	9	14	17	13	10
Uudiskirjanduse kartoteek	48	26	64	41	54	49
Süsteematilise kata- loogi aineloomend	71	70	79	68	-	-
Üldised bibliograafiad	33	57	14	40	31	19
Erialased biblio- graafiad	19	44	29	32	28	30
Personaalnimestikud	14	17	14	15	20	19
Teemanimestikud	19	30	21	21	31	31
TÜ bibliograafia aastaraamatud	5	4	21	9	10	7
Erialade infokarto- teegid	14	9	36	20	25	28
Erialased infolehed	5	0	0	1	7	8
Bülletäänid saabunud vä- lisperioodika kohta	14	4	14	16	14	14
Bülletäänid saabunud au- toreferaatide kohta	5	5	0	5	9	8

Ankeedis oli ka võimalus avaldada oma arvamust erinevate kataloogide kohta. Seda kasutas 60 vastajat. Vaid neli filoloogi märkis, et neid rahuldavad kõik kataloogid. 43 filoloogi on täiesti rahul raamatute tähestikkataloogiga, 25 perioodika ning 24 õppekirjanduse tähestikkataloogiga. Samas ei rahulda need kataloogid vaid 2-3 fliõpilast. Ei olda rahul väliskirjanduse peegeldumisega raamatute tähestikkataloogis, kus puuduvat paljud olemasolevad raamatud. Õppekirjanduse tähestikkataloogi kohta väideti, et selles puudub palju olulisi raamatuid ning et selle abil on vajalikku raamatut raske leida. Süstemaatiliste kataloogide suhtes on pretensioone rohkem. Näiteks raamatute süstemaatiline kataloog ei rahulda 11 vastajat. Leitakse, et liigitus on ebatäielik, ei peegelda kogu olemasolevat kirjandust ning vajalikku raamatut on raske leida. Ebatäielikkust heidetakse ette ka perioodika ning õppekirjanduse süstemaatilisele kataloogile. Perioodika süstemaatiline kataloog ei kajastavat kogu olemasolevat perioodikat, ka õppekirjanduse süstemaatilises kataloogis leitakse õpikuid puudu olevat.

Filoloogide huvi lugejaürituste vastu on keskmisest suurem. Siiski soovivad nad erinevalt kõigist humanitaaridest ja kogu kontingendist kohtuda vähem teadlaste ja poliitikategelastega. Kõige rohkem soovivad filoloogid külastada kohtumisi kirjanikega (45%), kusjuures eriti soovivad selliseid kohtumisi vene filoloogid (70%). Kohtumisi teadlaste ja poliitikategelastega, kirjandusõhtuid ning näituste avamisi külastaks hea meelega kolmandik respondentidest. 27% filoloogidest kuulaks meelsasti loenguid, 17% käiks lugejakonverentsidel ja vaid 9% osaleks informiinidel. Seni toimunud lugejaüritustele annavad filoloogid valdavalt hea hinnangu.

Kokkuvõtteks võib öelda, et filoloogid on küllaltki aktiivsed raamatukogu kasutajad. Nad laenavad palju erialast ja ilukirjandust ning kasutavad keskmisest sagedamini ajakirju ja teatmeteoseid. Kirjanduse valikuga raamatukogus ollakse suhteliselt rahul, suuremaid puudujäärke märgiti võõrkeelse ilukirjanduse osas. Kõige rahulolematumad on siin inglise filoloogid. Üldiselt soovitakse avaramat valikut õppekirjanduse lugemissaalis. Kõige rohkem rõõmustavad filoologe meeldivad tööttingimused ning hea teenindus- ja suhtlemiskultuur. Väärib siiski märkimist, et võrreldes kogu vastajate hulgaga, on filoloogid andnud kõigile vaadeldavatele teeninduspunktidelle vähem väga häid hinnanguid (vt. tabel

3). Täiustamist vajavad filoloogide arvates eelkõige süstemaatilised kataloogid. Meeldiv oli kõikide filoloogide asjalik ja konstruktiivne suhtumine raamatukogu töö korraldust puudutavatesse probleemidesse.

Kirjandus

1. Aav, T., Malm, A. Lugejasoovide rahuldamisest teaduskirjanduse lugemissaalides // TRÜ Toim. 1989. Vihik 842. Lk. 91-100.
2. Lepik, K. Lugejanõudluse rahuldamisest kojulaenutuses // TRÜ Toim. 1989. Vihik 842. Lk. 79-87.

PHILOLOGEN ALS BIBLIOTHEKSBRUNNTER

Zusammenfassung

Vilve Seiler

Im Aufsatz, der auf den Angaben der dritten Etappe der Benutzerumfrage der Universitätsbibliothek Tartu beruht, werden die Philologen als Benutzer der Bibliothek betrachtet. Es wird ein Überblick über die Benutzungshäufigkeit von Literatur und Informationsmitteln gegeben. Zudem werden die Urteile der Philologiestudenten verschiedener Fachbereiche über die Literatúrauswahl, über Kataloge sowie über Benutzerberatung und Benutzerfreundlichkeit der Bibliotheksmitarbeiter vorgelegt.

1. Aus den Fragebogenantworten geht hervor, daß die Slavistikstudenten die aktivsten Bibliotheksbenutzer sind. Sie verbringen in der Bibliothek durchschnittlich 20 Stunden in der Woche und fallen durch die häufige Benutzung der wissenschaftlichen Fachliteratur, Studienliteratur und Belletristik auf. Sie sind auch am meisten mit der Literatúrauswahl in der Bibliothek zufrieden. Die durchschnittlichen Bewertungen der Philologen in bezug auf die Literatúrauswahl unterscheiden sich nicht wesentlich von denen der gesamten Benutzerschaft (reichlich - 7%, gut - 42%, ausreichend - 43%, ungenügend - 18%). Die Differenzierung nach Fachgebieten zeigt deutliche Unterschiede. Die anspruchsvollsten und kri-

tischsten Benutzer sind die Germanistik- und Anglistikstudenten, von ihnen halten 43% die Literaturlauswahl für ungenügend, besonders viel erhalten sie Absagen auf Belletristik in Englisch.

2. Die Analyse der Urteile der Benutzer über die Literaturlauswahl der Freihandbestände ergibt, daß die Philologen am meisten die Auswahl der Nachschlagewerke befriedigt, die von ihnen zwei Mal mehr mit "sehr gut" (28%) bewertet wurde als im Gesamtdurchschnitt der Befragten. Philologen sind meistens zufrieden auch mit der Auswahl der Freihandliteratur in ihrem Fachlesesaal und im Lesesaal für Periodika. Den Freihandbestand an Fachliteratur halten für sehr gut 3%, für gut 37%, für ausreichend 51% und für ungenügend 9% der Philologen. Die Beurteilung des Freihandbestands an Lehrbüchern fiel wesentlich negativer aus.

3. Die Benutzung der Bibliothek schätzen 64% der Philologen als angenehm, 32% als neutral und 4% als erschwert ein. Diese Bewertungen liegen unter dem Gesamtdurchschnitt. Der Grund dafür liegt offensichtlich in der Knappheit und schwerer Zugänglichkeit neuerer ausländischer Belletristik und Wissenschaftsliteratur. Es gab auch Vorwürfe in bezug auf die Arbeitsbedingungen. Die Benutzerberatung durch die Bibliotheksmitarbeiter hält man für gut. Freundlichkeit und Entgegenkommen von seiten der Bibliothekare freut die Philologen in der Bibliothek am meisten. Die höchsten Bewertungen in dieser Hinsicht wurden den Lesesälen für Nachschlagewerke, für Philologie und Gesellschaftswissenschaften und für Periodika zuteil.

4. Über dem Gesamtdurchschnitt liegt die Benutzungshäufigkeit der alphabetischen und systematischen Kataloge für Bücher und des alphabetischen Katalogs für die Lehrbuchsammlung. Am häufigsten werden die genannten Kataloge von den Germanistik- und Anglistikstudenten benutzt. Auch den alphabetischen Katalog für Periodika benutzen die Philologen öfter als im Gesamtdurchschnitt der Befragten. Die häufigsten Benutzer sind hier die Slawistikstudenten. Die Philologen machten aktiv Gebrauch von der Möglichkeit, sich über verschiedene Kataloge zu äußern, was von ihrem Interesse an diese Problematik zeugt. Es bleibt festzustellen, daß die Philologen mit den systematischen Katalogen nicht zufrieden sind. Nach vielen Aussagen sind diese Kataloge unvollständig, spiegeln nicht den gesamten Buchbestand wider,

und der Nachweis des benötigten Buches ist schwer aufzufinden. Man war der Ansicht, daß in der Bibliothek vor allem das Katalogsystem verbesserungsbedürftig ist. Erwähnenswert ist noch der Wunsch nach besseren Kopiermöglichkeiten.

5. Die in der Bibliothek durchgeführten Benutzerveranstaltungen schätzt die Mehrzahl der Philologen als gut ein. Am häufigsten wünscht man Treffen mit Schriftstellern (45%). Treffen mit Wissenschaftlern und Politikern sowie literarische Veranstaltungen und Ausstellungseröffnungen würden gern 31-32% der Philologen besuchen, 27% hörten sich gern Vorlesungen an, 17% nahmen an Benutzerkonferenzen und nur 9% an Bibliotheksquiz teil. Das Interesse der Philologen für Benutzerveranstaltungen liegt über dem Gesamtdurchschnitt.

К ХАРАКТЕРИСТИКЕ ФИЛОЛОГОВ КАК ЧИТАТЕЛЕЙ УНИВЕРСИТЕТСКОЙ БИБЛИОТЕКИ

Резюме

Вильве Сейлер

Статья основывается на результатах третьего этапа исследования. Филологи, как читатели библиотеки, рассматриваются отдельной группой потому, что по итогам первого этапа они были самыми недовольными в отношении многих ключевых проблем библиотечной деятельности: комплектования, выбора литературы в читальных залах, культуры обслуживания, условий работы в библиотеке. Дается обзор читательского спроса и интересов филологов относительно использования ими различных источников информации. Приведены оценки филологов разных языковых систем по выбору литературы, каталогам, культуре обслуживания и общения в библиотеке.

I. По анкетным данным выясняется, что самые активные филологи - русские. Они посещают библиотеку в среднем 20 часов в неделю и отличаются частым использованием специальной, научной, учебной и художественной литературы. Они больше всех удовлетворены количеством необходимой литературы в библиотеке. Средние оценки филологов по выбору литературы существенно не отличаются от оценок остальных гуманитариев и всего

контингента читателей (большой выбор - 7%, хороший - 42%, удовлетворительный - 43%, неудовлетворительный - 18%). У филологов различных специальностей в отношении выбора литературы мнения не совпадают. Более критически относятся специалисты иностранных языков, из которых 43% считают выбор литературы недостаточным, особенно много отказов получено на художественную литературу на английском языке.

2. Рассматривая оценки читателей по выбору литературы открытого доступа, видим, что филологи более всего удовлетворены выбором в зале справочной литературы, который получил в два раза больше (28%) положительных оценок, по сравнению с оценками всего контингента читателей. Филологи в большинстве удовлетворены выбором литературы открытого доступа в специализированном читальном зале и в зале периодики. Выбор книг открытого доступа считают очень хорошим 3% читателей, хорошим - 37%, удовлетворительным - 51%, плохим - 9%. Негативные оценки больше всего даны выбору в зале учебной литературы.

3. Общение с библиотекой приятным признают 64% читателей, нейтральным - 32%, затруднительным - 4%. В сравнении с остальными гуманитариями и другими читателями филологи полагают, что их общение с библиотекой менее приятно. Главная причина этого, видимо, в недостаточности и труднодоступности новой иностранной художественной и научной литературы. Получены различные упреки в отношении быта в библиотеке. Культура обслуживания и общения считается хорошей. Филологов прежде всего радует в библиотеке прекрасное обслуживание и предупредительность ее сотрудников. В этой связи наивысшие оценки получили читальные залы: справочной литературы, филологических и общественных наук, периодики.

4. Филологи чаще пользуются алфавитным и систематическим каталогами книг и алфавитным каталогом учебников. Более всего используют эти каталоги специалисты иностранных языков. Филологи чаще пользуются также алфавитным каталогом периодики, особенно часто к нему обращаются русские филологи. Читатели активно выражали свое мнение о различных каталогах. Особое недовольство вызывают систематические каталоги. По мнению читателей, они не совершенны и не отражают всю литературу в библиотеке, вследствие чего трудно найти необходимую книгу. Эти каталоги надо совершенствовать. Выражено желание в улучшении условий копирования.

5. Филологи в большинстве положительно оценили читательские мероприятия. Получено много пожеланий о проведении встреч с писателями (45%). 31-32% читателей с удовольствием встретились бы с учеными, общественно-политическими деятелями и посетили бы литературные вечера и выставки, 27% слушали бы лекции, 17% посетили бы читательские конференции и 9% участвовали бы в проведении информин. Интерес филологов к читательским мероприятиям выше среднего.